

2021-2022

OPFØLGNING PÅ REGION HOVEDSTADENS HANDLEPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL

FN'S VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Lone Otte

Indholdsfortegnelse

Introduktion – verdensmål 3, 11 og 12	2
Mål fra Region Hovedstadens Handlingsplan for FN's verdensmål	3
Trafiklysvurdering 15 – indsatser 2021-2022.....	5
Status på indsatser under FN's verdensmål 3, 11 og 12 - 2021-2022 (grøn skrift).....	6

OPFØLGNING PÅ REGION HOVEDSTADENS HANDLINGSPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL 2021-2022

FN vedtog i 2015 17 mål for en bæredygtig udvikling i verden frem mod 2030 ud fra en erkendelse af, at verdenssamfundet står overfor store globale udfordringer, der kræver fælles bæredygtige løsninger. På EU, nationalt og regionalt niveau bliver nye initiativer og lovgivning holdt op imod om de følger verdensmålene.

Med lanceringen af Region Hovedstadens Handlingsplan for FN's verdensmål i 2019 besluttede regionsrådet at løfte udviklingen inden for verdensmål 3, 11 og 12 herunder de delmål, som er særligt relevante for regionens kerneopgaver samt, at der årligt skal følges op på regionens arbejde med FN's verdensmål.

I opfølgningen gives en kort intro til handlingsplanens mål, en trafiklysvurdering, status for 2021-2022 (markeret med grøn skrift) og et overblik over, hvordan regionens politikker, handlingsplaner og strategier bidrager til at indfri FN's verdensmål. Afslutningsvis er der vedlagt et bilag, der fremhæver behovet for justeringer eller nye midler med henblik på at understøtte den videre fremdrift.

MÅL FRA REGION HOVEDSTADENS HANDLINGSPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL (2019)

Sundhed og trivsel for alle:

- styrke forebyggelsesområdet.
- skabe mindre ulighed i sundhed
- igangsætte yderligere 3-5 forskningsprojekter med særligt fokus på at sikre implementering af effektiv forebyggelse og sundhedsfremme – uanset sektor
- implementere personlig medicin i rutinebehandlingen i perioden 2020 til 2025

Bæredygtige byer og lokalsamfund

- 85 % af det grundvand, vi bruger til drikkevand, er sikret inden 2030 ved hjælp af smartere, mere miljøvenlige og mindre CO₂-belastende oprensningsmetoder
- sekundære råstoffer dækker 20% af hovedstadsregionens råstofforbrug i 2030
- udfase de regionale dieselbusser frem mod 2030, og i stedet erstatte dem med el-busser eller andre busser med tilsvarende miljø- og støjfordele.

Ansvarligt forbrug og produktion

Fossilfrit energiforbrug

- reducere CO₂-udledningen fra energiforbruget med 70% i 2025 ift. 2013
- tilstræbe fossilfrihed i 2030

Fossilfri drifts- og medarbejdertransport

- reducere Region Hovedstadens CO₂- udledning fra tjeneste- og driftstransporten med 12% inden 2025
- andelen af medarbejdere i Region Hovedstaden, som benytter grønne transportmidler til og fra arbejde skal øges frem mod 2025
- fuld omstilling af regionens flåde til bæredygtige køretøjer inden 2030

Affaldsfrie hospitaler

- Region Hovedstaden genanvender 40 % i 2025, 50 % i 2030 og tilstræber at være affaldsfrie i 2035

Vandeffektive hospitaler

- reducere vandforbrug målt pr. patient med 5 % i 2025 og 7,5 % i 2030

Bæredygtigt byggeri

- Region Hovedstadens byggeri planlægges ved brug af screening for bæredygtighed afhængig af byggeriets karakter og omfang med udgangspunkt i administrationens bæredygtighedsværktøj eller bæredygtighedsstandarder (fx DGNB eller LEED)
- administrationen kompetenceudvikler byggeprojektledere inden for arbejde med bæredygtigt byggeri
- Region Hovedstadens entreprisekontrakter indeholder krav om praktikpladser samt ordnede løn og ansættelses- forhold, og administrationen udvikler samarbejdsforum om sikre og ordnede forhold på byggerierne

Flere praktikpladser i byggeri

- sikre flere praktikpladser gennem uddannelsesklausuler på Region Hovedstadens egne byggerier (og flere praktikpladser i egen organisation)
- Region Hovedstaden som arbejdsgiver ansætter 1 elev pr. 10 faglærte i egen organisation.

Bæredygtigt indkøb

- En styrket indsats for at sikre flere og mere ambitiøse krav i forhold til bæredygtige løsninger og miljømærker i Region Hovedstadens indkøb
- monitorering på indkøbs samlede klimaaftryk og reduktionen af dette som følge af grønne indkøb. Det er meget vigtigt for hele indkøbsområdet, at der fastsættes en målsætning for klimareduktion
- gennemførelse af 5-10 omstillingsinitiativer, der med succes har nedsat forbruget eller ændret praksissen så der forbruges færre miljøbelastende produkter

Omstilling til økologi

- øge fokus på klimavenlig kost, økologi og mindre madspild i hospitalernes køkkener

TRAFIKLYSVURDERING AF HANDLINGSPLANENS 15 INDSATSER

Figuren viser tovholdernes vurdering af, hvordan det er gået med indsatsen i 2021-2022. 1=meget dårligt, 5=meget godt (det vurderes om, der fremadrettet skal tilvejebringes en anden vurderingsmetode for at sikre et bedre grundlag at tage stilling ud fra). Det er muligt at se kommentarer og detaljer under budgetoverblikket, hvor der enten kommenteres på en justering af indsatsen eller behovet for midler i budget 2023. De steder, hvor der er to prikker, betyder det, at indsatsen er opdelt.

3 SUNDHED OG TRYKSTÆL	1	2	3	4	5
Styrke forebyggelsesområdet			●	●	
Mindre ulighed i sundhed			●	●	
Forskning i forebyggelse, der virker	●				
Personlig Medicin			●		
11 BÆREDYGTIGT BYGGERI OG LØSNINGSFØR					
Forebyggelse, jordforurening					●
Genanv. mat. erstatter råstoffer				●	
Grøn busdrift				●	
12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION					
Fossilfrit energiforbrug				●	
Fossilfrit drifts-og medarbejdertransport		●			
Affaldsfrie hospitaler				●	
Vandeffektive hospitaler			●		
Bæredygtigt byggeri			●		
Flere praktikpladser i byggeri			●		
Bæredygtige indkøb	●		●		
Omstilling til økologi				●	

STATUS PÅ REGION HOVEDSTADENS INDSATSER UNDER FN'S VERDENSMÅL 2021-2022

Sundhed og trivsel er en forudsætning for et godt og langt liv med høj livskvalitet. Borgerne i Region Hovedstaden er blevet sundere og lever generelt længere i forhold til tidligere. Der er dog stadig udfordringer på sundhedsområdet, som især relaterer sig til samfundets indretning og mulighederne for at leve et sundt liv. F.eks. lever flere med kroniske sygdomme, flere er overvægtige og ryger, og den sociale ulighed i sundhed er markant.

Derfor fokuserer regionen især indenfor verdensmål 3 på at styrke sundhedsfremme og patientrettet forebyggelse i et sammenhængende sundhedsvæsen, at mindske den sociale ulighed i sundhed, og at forske i og udvikle behandling af høj kvalitet målrettet den enkelte patient.

Udvalgte FN-delmål i fokus:

- 3.3 bekæmp smitsomme sygdomme
- 3.4 red flere fra at dø af ikke-smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed
- 3.5 forebyg og behandl stof- og alkohol misbrug
- 3.8 giv alle adgang til lægehjælp

Fakta: regionens politikker der bidrager til målene fastsat i regionens handlingsplan for FN's verdensmål

- 1) *Styrke forebyggelsesområdet*
 - Plan for styrkelse af forebyggelsesområdet
 - Sundhedsaftalen 2019-2022
- 2) *Mindre ulighed i sundhed:*
 - Sammen om psykiatriens udvikling 2020-2023
 - Politisk ramme for regionens arbejde med at skabe social lighed i sundhed
- 3) *Forskning i forebyggelse, der virker*
 - Strategi for sundhedsforskning 2018-2022 – et af fire prioriterede områder
- 4) *Personlig medicin i rutinebehandling*
 - Strategi for sundhedsforskning 2018-2022 – et af fire prioriterede områder

Indsatser

Styrke forebyggelsesområdet i Region Hovedstaden:

- Vi understøtter i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse og kommunerne fortsat røgfri skoletid på ungdomsuddannelser og flere ungdomsuddannelser har indført røgfri skoletid.
- Vi har øget fokus på unges brug af snus, som er i stigning.
- Vi har som arbejdsplads indført røgfri arbejdstid.

Patientrettet forebyggelse:

- Vi kan konstatere en stigning i antallet af patienter på hospitalerne, der henvises til kommunale rygestopkurser.
- Vi har arbejdet med udvikling af en alkoholindsats, som dog har været negativt påvirket af COVID-situationen, da der ikke har været mulighed for nye tiltag i klinikken.
- Vi har i samarbejde med kommunerne og almen praksis haft særligt fokus på bl.a. udvikling af indsatsen ” Sammen om ældre og borgere med kronisk sygdom” som er en del af Sundhedsaftalen.

Mindre ulighed i sundhed:

- Vi har udarbejdet en handleplan for ”Sammen om psykiatriens udvikling”, en opfølgning på de syv politiske prioriterede temaer herunder 27 anbefalinger. I 2021 blev der udmøntet 141 mio. kr. til Region Hovedstadens Psykiatri. Der er med regeringens politiske 10-årsplan kommet yderligere fokus på områderne, men mangel på personale i psykiatrien udgør fortsat en udfordring for indsatsen. Der er dog fokus på dette, bl.a. ved nedsættelse af Udvalget for Fastholdelse og Rekruttering i Sundhedsvæsenet.
- Vi har igangsat en række indsatser for at mindske den sociale ulighed i sundhed for socialt udsatte, f.eks. ved at ansætte socialoverlæger og socialsygeplejerske i somatik og psykiatri. Der er behov for at følge implementeringen af disse indsatser og løbende vurdere effekten.

Forskning i forebyggelse, der virker– igangsættelse af 3-5 forskningsprojekter:

- Vi arbejder pt. med en generel styrkelse af forskning i forebyggelse og sundhedsfremme inden for den nuværende økonomiske ramme på området og i strategien for sundhedsforskning. Den mere målrettede indsats, at igangsætte af 3-5 forskningsprojekter inden for forebyggelse, der virker, har ikke fået tilført midler, og der er derfor ingen konkrete projekter at følge op på.

Personlig medicin:

- Vi har i samarbejde med Region Sjælland etableret en samarbejdsstruktur for personlig medicin målrettet forskning i og klinisk udbredelse af personlig medicin til gavn for patientbehandlingen.
- Vi har i dette samarbejde igangsat tre projektspor:
 - Udbredelse af helgenomsekventering i den kliniske behandling. I tæt samarbejde med Nationalt Genom Center fokuseres der på, at genetiske analyser inden for 17 nationalt udvalgte sygdomsområder anvendes i diagnostik og patientbehandling.
 - Datadrevne personlig medicin-løsninger, der skal sikre udviklingen af beslutningsstøtteværktøjer, der kan implementeres i klinikken og være en støtte i klinikernes diagnostik, behandlingsvalg mv.
 - Biobanker, hvor materialet kan bidrage til at generere ny viden til gavn for forskning og behandling.

Byerne vokser, og i 2050 forventes størstedelen af verdens befolkning at bo i byer. Tendensen er den samme i hovedstadsregionen, hvor en tredjedel af Danmarks befolkning bor. Livskvaliteten i byerne er stærkt forbundet med, hvordan byerne er indrettet, og hvordan byerne trækker på og forvalter de ressourcer, som er til rådighed. Det er derfor afgørende, at Region Hovedstaden bidrager til at skabe bæredygtige byer og lokalsamfund, så regionen kan være med til at sikre gode rammer for høj livskvalitet.

Region Hovedstaden arbejder målrettet indenfor verdensmål 11 med at sikre ren jord og rent vand, og at der er tilstrækkelige og bæredygtige råstoffer til byggerier, samt at der er en grøn og sammenhængende mobilitet.

Udvalgte FN-delmål i fokus:

- 11.2 Skab billige og bæredygtige transportsystemer
- 11.3 Gør byerne inkluderende og bæredygtige
- 11.6 Reducér byernes miljøbelastning
- 11.A Styrk god national og regional byplanlægning
- 11.B Gør langt flere af verdens byer mere modstandsdygtige mod katastrofer

Fakta: regionens politikker der bidrager til målene fastsat i regionens handlingsplan for FN's verdensmål

- 1) Forebyggelse af jordforurening
 - Vejen til ren jord og rent vand II
- 2) Genanvendelige materialer erstatter jomfruelige råstoffer
 - Råstofplan
 - Koncerndrift – bæredygtigt byggeri, Center for Ejendomme
- 3) Grøn busdrift
 - Klimasamarbejdsaftale med regeringen

Indsatser

Forebyggelse af jordforurening

- Vi arbejder stadig for at sikre den samlede grundvandsressource mod forurening fra klorerede opløsningsmidler. I 2021 var 20% sikret.

Genanvendelige materialer erstatter jomfruelige råstoffer

- Vi bruger en stigende mængde af sekundære råstoffer i regionen.
- Vi har etableret et partnerskab med kommunerne med fokus på overskudsjord og ressourcer med finansiering fra regionen i 2021 og 2022. I 2022 igangsættes et initiativ som skal demonstrere, hvordan jord kan benyttes som byggemateriale.

Grøn busdrift

- Vi har fastsat rammer for udbud af yderligere 6 af regionens buslinjer, hvoraf 4/6 omstilles til nulemission, svarende til 13% af regionens samlede busdrift, mens de resterende 2 udbydes på korte kontrakter, så de kan omstilles inden 2030. 17% af regionens busdrift vil dermed være omstillet til nulemission.

Det kræver mange ressourcer at drive landets største sundhedsvæsen med syv hospitaler og 40.000 ansatte. Når Region Hovedstaden forebygger og behandler sygdomme og skader, skal vi sikre, at det sker på en ansvarlig og bæredygtig måde, hvor regionen belaster det omgivende klima og miljø mindst muligt og bidrager til sundhed og trivsel.

Derfor fokuserer Region Hovedstaden især i verdensmål 12 både på hospitalernes drift og når regionen bygger nyt og renoverer.

Udvalgte delmål i fokus:

- 12.2 Brug og håndter naturressourcer bæredygtigt
- 12.3 Halvér det globale madspild per person
- 12.4 Håndtér kemikalier og affald forsigtigt
- 12.5 Reducér affaldsmængden betydeligt
- 12.7 Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb
- 12.8 Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt

Fakta: regionens politikker, der bidrager til målene fastsat i regionens handlingsplan for FN's verdensmål

- 1) På vej mod intelligent fossilfrit energiforbrug

- Energiplan 2025 inden for rammen af GRØN 2030
- 2) Fossilfri drifts- og medarbejdertransport
 - Transportplan 2025 inden for rammen af GRØN 2030
 - 3) På vej mod affaldsfrie hospitaler
 - Affaldsressourceplan 2025 inden for rammen af GRØN 2030
 - Opdateret indkøbspolitik 2019
 - 4) Bæredygtig indkøbspraksis
 - Koncernhandlingsplan for grønne indkøb inden for rammen af GRØN 2030
 - 5) Øget økologi og bæredygtig køkkendrift
 - Grøn2030
 - 6) Byggeri med bæredygtighed og samfundsansvar som grundsten
 - Udbudsstrategi for bygge- og anlægsaktiviteter
 - Opdateret indkøbspolitik 2019
 - Region Hovedstadens praktikpladsindsats 2019 og 2020
 - 7) Vandeffektive hospitaler
 - Renoveringsplan
 - Spildevandsstrategi
 - 8) Flere praktikpladser gennem uddannelsesklausuler på Region Hovedstadens egne byggerier og flere praktikpladser i egen organisation
 - Region Hovedstadens praktikpladsindsats 2019 og 2020

Indsatser

Intelligent fossilfrit energiforbrug

- Vi arbejder for at reducere CO₂-udledningen fra el- og varmemeforbruget, hvilket faldt med 14 % til fra 2019 til 2020. Fra baselineåret 2013 er udledningen faldet med 48 %. Dette fald skyldes primært omstilling til grøn energi. Generelt stiger forbruget som følge af øget produktion og øget brug af teknisk udstyr. Denne udvikling er de seneste år neutraliseret af en øget energieffektivitet, øget produktion af solcellestrøm og der er gennemført flere energieffektiviseringstiltag.

Fossilfri drifts- og medarbejdertransport

- Vi arbejder for at reducere udledningen af CO₂ fra transport, hvilket faldt med 48% fra 2019 til 2020. Det tal skal ses i lyset af, at udledningen fra transport fra 2015 til 2019 steg med 20 %. Ændringen fra 2018 til 2019 er dog ikke retvisende pga. et stort midlertidigt fald i flytransporten pga. covid 19.
- Vi arbejder for at øge andelen af medarbejdere som benytter grønne transportmidler til og fra arbejde mhp. CO₂-reduktion. Region Hovedstadens ansatte udledte før pandemiens start cirka 22.000 tons CO₂ om året. Der findes ikke nyere tal til at påvise udviklingen, men

vi ved at den generelle samfundstendens går i retning mod større bilejerskab, flere kørte kilometer i bil og mere trængsel på vejene, samtidig med stagnation eller fald i cyklisme og kollektiv transport, men samtidig køber flere borgere elbiler, ligesom flere busser omstilles til el-drift.

- Vi arbejder for at øge andelen af grønne køretøjer i Region Hovedstadens flåde, hvilket er steget fra 45% til over 50% fra 2020 til 2021.

På vej mod affaldsfrie hospitaler

- Vi har øget genanvendelsen af affald på hospitalerne fra 19% i 2019 til 22% i 2020.

Bæredygtig indkøbspraksis

- Vi arbejder for at sikre flere og mere ambitiøse krav i forhold til bæredygtige løsninger og miljømærker i Region Hovedstadens indkøb. Grønne rådgivere skal ind over alle udbud, der gennemføres i Koncernindkøb. Dette har medført flere grønne krav og udvikling af fælles nordiske miljøkrav til emballage.
- Vi har udviklet en monitoreringsmetode i fællesregionalt regi, så vi kan monitorere på reduktioner i forbrugsrelaterede klimaafttryk. Det vurderes desuden at regionen har et meget stort arbejde foran sig ift. at reducere klimabelastning i overensstemmelse med Parisaftalen.
- Vi arbejder for at gennemføre 5-10 omstillingsinitiativer, så der forbruges færre miljøbelastende produkter. Der er ansat 3 medarbejdere, hvilket betyder at der nu samlet er 5 i Koncernindkøb med fokus på omstillingsprojekter og der er igangsat 3-4 omstillingsprojekter.

Øget økologi og bæredygtig køkkendrift

- Vi har udarbejdet måleredskaber i takt med fastsættelsen af konkrete målsætninger.
- Vi har øget fokus på klimavenlig kost, hvilket har medført en CO2 reduktion på 805 ton CO2 i absolutte tal fra 2020 til 2021.
- Vi arbejder fortsat med at øge fokus på økologi. I 2022 arbejder fire af hospitalskøkkenerne på at få guldmærket i økologi, hvilket forventes at medføre en positiv udvikling.
- Vi arbejder fortsat med at reducere madspild. I 2020 udgjorde madspild 706 ton og i 2021 635 ton; en reduktion på 71 ton. Omstrukturering og nedlukning af køkkenet på Sankt Hans gør det svært at fastslå om den reelle nedgang udgør 71 ton, da en del af den psykiatriske mad ikke længere kommer retur til køkkenerne og derfor ikke registreres som madaffald.

Byggeri med bæredygtighed og samfundsansvar som grundsten

- Vi udvikler et strategisk grundlag for bæredygtigt byggeri, som skal implementeres i hele organisationen efter godkendelse i Klima- og Miljøudvalget.

Vandeffektive hospitaler

- Vi har et stabilt forbrug af vand trods stigende produktion. Desuden forventer vi væsentlige besparelser på vandforbrug i forbindelse med fremtidens nybyggerier i det omfang, som disse følger nye standarder og kvaliteter for vandføring, teknologi mm. i relation til bæredygtigt byggeri.

Flere praktikpladser i byggeri

- Vi har i 2021 indgået 258 nye lærepladsaftaler. Vi har en målsætning på 330 nye lærepladsaftaler årligt i egen organisation. Vi har som i 2020, også i 2021, oplevet en vis tilbageholdenhed hos lærestederne for at igangsætte lærepladser. Det er inden for alle de fire erhvervsuddannelsesindgange, vi har oplevet en nedgang i antal lærepladser.
- Vi vil i 2022 have et større fokus på at realisere det ønskede mål for antal lærepladser i egen organisation, bl.a. gennem et øget commitment fra regionens læresteder. Derved vil det være muligt at målrette og se på muligheder for at vedligeholde samt øge antal af nuværende uddannelser og samtidig identificere og udvikle nye uddannelsesområder, der kan bidrage til at sikre fremtidige kompetencer i regionen og i egen organisation.